

Polazník

Noviny
obce Papradno

Ročník IV.

December 2006

Duchovný život

Boh prichádza na svet

Vianoce sú azda najkrajším a najmilším časom. Tešia sa deti, dospelí i starí. Na vianoce akoby sa všetci a všetko zmenilo. Ľudia sú k sebe láskaví, milší, srdečnejší, veselší. Čím to je? Aký zázrak sa stal v ich duši? Veľký. Ba ten najväčší. Sám Boh, Ježiš, ktorý na Vianoce prichádza na svet, vstúpil do ich srdca. Škoda, že len na chvíľu. Škoda, že táto Ježišova vláda v ľudskom srdci trvá len počas Vianoc. Škoda, že Ježišovo miesto v srdci zaplnia čoskoro iné veci.

Prečo Ježiš spôsobuje v nás takú zmenu a naplnia náš život láskou? Pretože On je Láska, ako to hovorí sv. Ján: „Boh je láska“ (1Jn 4, 16). A kto nechá vstúpiť do svojho srdca Ježiša – Boha, Lásku, v tom Boh koná veľké veci. Na Vianoce prichádza na svet sám Boh. Prichádza, pretože má dôležité poslanie, ba pre človeka priam existenčné. Prichádza kvôli krížu. Áno, Ježiš, Boží Syn sa stáva človekom, aby zomrel na Golgoate a svojou krvou nás vyslobodil z moci hriechu a smrti, ktorú si svojimi hriechmi zasluhujeme. Aká veľká láska Boha! Sám Boh prichádza, aby sa obetoval za človeka. Boh, ktorého človek v raji urazí hriechom a potom ešte toľko a toľkokrát v histórii ľudstva, ide na kríž namiesto nás ľudí! Neexistuje väčší dôkaz Božej lásky ako kríž.

pokračovanie na str. č. 5

Nech láska nezmizne s vianočným stromčekom

Je čas radosti, rodinnej pohody, lásky. Spomíname a hodnotíme rok do ktorého záveru nám zostáva už len pár dní. Je dobré zamyslieť sa nad sebou, svojim konaním, nad vzájomnými vzťahmi. A povedať si nie len to, čo sa nám nepodarilo, čo sme nestihli urobiť, ale tiež čo pekné sme zažili, pripomenúť si radostné chvíle.

Ak to ešte dokážeme skúsme Vianoce vnímať detskými očami. Nech nie je pre nás prvoradé nakupovanie, upratovanie a varenie. Aby sme pre celý tento zhon mali čas vôbec vnímať podstatu Vianoc. Nech

sa nám na chvíľu vráti detský úžas a rozžiarené oči nad ozdobeným stromčekom; nech nás omamuje vianočná vôňa ihličia, oblietkov a kapustnice. Nech darčeky kupujeme či vyrábame s láskou, a rozhodujúcu úlohu nech zohrá snaha potešiť.

A hoci novoročné záväzky nemajú dlhé trvanie, naša snaha o zlepšenie vzájomných vzťahov, o viac lásky a ohľaduplnosti by nemala zmiznúť s vianočným stromčekom

Pokoje prežitie Vianoc, Boží pokoj v rodinách vám želá redakcia.

Slovo starostu

Náročný, ale aj celkom úspešný

rok 2006
i štvorročný volebný čas

Veľmi rýchlo žijeme, čas zastaviť nevieme, a preto sme sa ani nenazdali a rok 2006 je skoro za nami. Ak by sme sa troška pozreli späť, tak by sa dalo povedať, že tento rok bol veľmi náročný, ale aj veľmi úspešný. Náročnosť nám v začiatkoch spôsobila zima veľká nádielka snehu, potom nie najvydarenejšie leto – pomerne suché, chudobné na

vlahu, čo spôsobilo problémy s nedostatkom vody. Teraz sme v očakávaní aká bude zima.

Dá sa povedať, že sme zvládli prvú časť realizácie eurofondov (INTERREG III: A) – vyčistenie jednotlivých trás, osadenie odpodivadiel, prekrytie studničiek, spracovanie propagačných materiálov a pod.

Druhá etapa bude pokračovať v budúcom roku. Ďalej sa pokročilo aj s budovaním vodovodu, kde trasa smerom Podhúboč v dĺžke cca 900 m bola aj skolaudovaná.

Podarilo sa pripraviť dokumentáciu (projekty, vyjadrovačky a ďalšie) pre riešenie druhej 16-bytovej jednotky, ktorá by sa mala začať stavať v jarňých mesiacoch. Podmienkou je však doradenie dotácie z Fondu rozvoja bývania a úveru z ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja.

Myslím si, že úspešne boli zvládnuté i ďalšie závažné úlohy, ako boli parlamentné a komunálne voľby, za čo patrí poďakovanie

pracovníkom obecného úradu a členom jednotlivých komisií. Ako nám budú naši zástupcovia napomáhať v riešení životných otázok ukáže čas. Obdobne očakávame ako bude konkrétne problémy riešiť nové vedenie obce spoločne s obecným zastupiteľstvom.

Všetkým prajem, aby sa im práca darila a aby dokázali naviazať a rozšíriť to, čo bolo vykonané za ostatné štyri roky. Chcem sa veľmi pekne a z celého srdca poďakovať tým, ktorí mi boli nápomocní pri neľahkej práci počas volebného obdobia. Tým, ktorí mi robili prieky a podrazy, neprajem nič zlé, iba to by som chcel, aby sa zamysleli, že život je najmä o tom peknom, dobrom, láskavom a úprimnom vzťahu.

Prajem všetkým príjemné vianočné sviatky a šťastný nový rok 2007.

RSDr. Milan Grupáč

Výsledky volieb

Volieb do orgánov samosprávy obce Papradno, ktoré sa konali dňa 2.12.2006 sa zúčastnilo 1271 voličov z celkového počtu 2111 osôb zapísaných v zoznamoch voličov, čo je 60,02 %.

Za starostu obce Papradno na nasledujúce volebné obdobie 2007/2010 bol zvolený

Štefan Hatajčík

Za poslancov obecného zastupiteľstva obce Papradno boli na nasledujúce volebné obdobie 2007/2010 zvolení poslanci:

1. Štefan Hatajčík
2. Anna Beníková
3. Daniela Smädišová
4. Karol Bašo
5. Peter Tarožík, Mgr.
6. Viera Zboranová, Ing.
7. Pavol Zdurjenčík
8. Anton Banínek
9. Oľga Klabníková

Náhradníkom za Štefana Hatajčíka je Ján Levčík.

Povolebné zamyslenie

Tak, máme nového (či staronového) starostu a poslancov.

Tohoročná predvolebná kampaň kandidátov na starostu bola vlastne prvý raz kampaňou, tzn. snahou kandidátov prezentovať sa pred občanmi so svojím programom a predstavou o smerovaní obce.

Predvolebné mítingy boli lepšie aj horšie, svoju kultúru prejavili občania aj kandidáti. Ľudia mali možnosť vypočuť si názory a spýtať sa na to, čo sa v skratke programov nedalo napísať.

Je pravda, že programy sa podobali, ale nevšímam to ako negatívum. To čo obci chýba sa nemení menom kandidáta – kanalizácia, vodovod, komunikácie, rozvojový program.

Čo mi v programoch chýbalo boli ľudia. Viem, že treba materiálne zabezpečiť chod obce, spokojnosť občanov, základné aj prídavné potreby. Ale to všetko by malo byť so zreteľom na ľudí. To samozrejme obsahuje sociálnu starostlivosť – prispieť na kvalitnejší život starým a osamelým. V programoch chýbala ucelená predstava a koncepcia ako sa obec chce venovať mládeži. Viem, je to jedna z najťažších úloh, ale ak chceme, aby Papradno bola obec pre ľudí, treba

sa väčšími zamerať na túto vekovú skupinu.

Začalo sa nové 4-ročné obdobie – pre starostu aj poslancov. Obdobie na splnenie sľubov a predstáv, obdobie na kontrolu od nás občanov. Pretože jedna vec je zvoliť si svojich predstaviteľov (alebo akceptovať voľbu väčšiny) a druhá vec je kontrola ich predvolebných sľubov, aby sa nesplnilo „nikto vám nemôže dať viac, ako vám ja sľúbim“.

Rokovanie obecného zastupiteľstva je bežne prístupné každému občanovi a je na nás či využijeme toto svoje právo, aby sme videli ako poslanci chránia naše záujmy; ktorým smerom sa obec ubera; čo sa plánuje. Určite to nie je jednoduchá úloha byť dobrým poslancom alebo starostom. Ale každý kandidát musí rátať s tým, že bude musieť obetovať niečo zo seba pre iných. Žiadame od poslancov, aby robili každoročné zhromaždenie, kde urobia odpočet zo svojej činnosti. Je jednoduché kritizovať. Oveľa náročnejšie je však priložiť ruku k dielu a snažiť sa zmeniť to, čo svojimi silami zmeniť môžeme.

A preto na záver – držme palce sebe, ale aj poslancom a starostovi, aby naplnili svoje sľuby pre dobro nás všetkých. -am-

Slovo od nového starostu

Vážený spoluobčan,

Chcem vám úprimne poďakovať za opätovne prejavenu dôveru v komunálnych voľbách. Vaša dôvera ma zaväzuje a je mi veľkým povzbudením do nastávajúcej práce.

Verím, že dobrou a čestnou vzájomnou spolupracou budeme riešiť problémy a rozvojové aktivity našej obce tak, aby sme vytvorili čo najlepšie podmienky pre život a spolunažívanie.

K blížiacim sa vianočným sviatkom vám všetkým prajem ich veselé prežitie, mnoho dobrej pohody v kruhu svojich najbližších.

Do nového roka vám želim veľa zdravia, šťastia, Božieho požehnanie, pokoj v rodinách a dosiahnutie čo najlepších osobných a pracovných úspechov.

Štefan Hatajčík

Daň z nehnuteľností a miestne poplatky na rok 2007

Daň z nehnuteľností je splatná do 31. 5. 2007

Poplatok za odpad je splatný do 31. 6. 2007

Poplatok za psa je splatný do 31. 1. 2007

Zmeny v daňovom priznaní (kúpa, predaj, darovanie, zbúranie, kolaudácia, prestavba nehnuteľnosti) je potrebné nahlásiť na obecný úrad najneskôr do konca januára 2007. Žiadame občanov, aby dodržali uvedené termíny, nakoľko zasielanie upomienok je pre obec zbytočným výdavkom. V roku 2006 sa len na poštovné pri vymáhaní daňových nedoplatkov vynaložila suma 6000 Sk a v 17 prípadoch sa daňový nedoplatok vymáhal exekučne.

Matričné okienko

★ Víťame vás

18. 7. Jakub Jelínek (v ČR)

12. 10. Sara Babjarová

11. 11. Nina Hrabošová

24. 11. Patrik Bačík

† Životnú pozemskú púť ukončili naši spoluobčania

12. 10. František Husárik

21. 10. Alojz Zboran

29. 10. Ján Vašík

4. 11. Antónia Strašíková

13. 11. Barbora Zendeková

21. 11. Paulína Bašová

23. 11. Paulína Hojdíková

23. 11. Anton Beník

3. 12. Anton Balušík

Podakovanie

Ďakujem občanom, ktorí ma podporili v komunálnych voľbách 2. 12. 2006. Zvolenému starostovi ako aj poslancom obecného zastupiteľstva želim veľa úspechov v novej práci.

Zároveň želim všetkým občanom veselé Vianoce a veľa šťastia, zdravia a úspechov v novom roku.

Ing. František Balušík

Podakovanie

Ďakujem všetkým spoluobčanom ktorí ma podporili v komunálnych voľbách. A vďaka patrí aj politickým stranám SNS, HZDS-LS a KDH, ktorí ma nominovali na kandidátnu listinu.

Všetkým občanom želim pekné vianoce a veľa úspechov v novom roku.

Anna Hromádíková

Blahoželanie

Zlaté svadby

Nejeden rôčik sme spolu prežili,

je ich veru neúrekom –

50.

Vydržali sme kráčať dopredu
aby sme urobili zadosť
manželskému sľubu.

29. novembra 1956

uzatvorili manželstvo

Alexander Grajcarík
a **Albína, rod. Lališová.**

6. decembra 1956

si povedali spoločné áno
Belu Balušík a Kamila,
rod. **Slivníková**

6. decembra 1956

začali spoločnú cestu
Ladislav Smieško
a **Sabína,**
rod. **Harišová**

Želáme jubilantom, aby spokojne prežívali aj nasledujúce dni a roky v dobrom zdraví.

Výstava

Hody

Mikuláš

Koncert

V našej obci

BOLO

Z NAŠICH ZÁHRADOK

V estrádnej sále KD bolo na 3. ročníku záhradkárskych výstav čo pozerat, obdivovať. V nedeľu 15. októbra sa na stoloch objavili nielen výstavné exempláre, ale aj „nepodarky“, ktoré nám pani príroda nadelila.

UCTILI SME SI VÁS

V nedeľu 29. októbra sme privítali našich skôr narodených občanov v estrádnej sále KD. Október je mesiacom úcty k starším a pekné chvíle sprijemili vystúpeniami deti z materskej a základnej školy, dievčenská skupina z Papradna, absolventi pobočky ZUŠ a folklórna skupina Podžiaran. Organizátori sa postarali aj o občerstvenie.

HODY NA ONDREJA

V sobotu 25. novembra bolo príjemné jesenné počasie, oveľa lepšie, ako rok predtým. Iste aj to malo vplyv na lepšiu náladu. Hody začínali slávnostnou omšou, ktorú celebroval Mons. Viliam Judák, nitriansky diecézny biskup.

Do posledného miestečka sa zaplnil kultúrny dom. V programe začínal náš Podžiaran, prišli ľudoví rozprávači z Kolárovcov a žilinský súbor Rozsutec. Šťastlivci neodišli naprázdno, potešili ich výhry v tombole počas programu i na večernej zábave so SONGOM. Na naše hody prijali pozvanie aj vzácní hostia z obce Javorinky a družobnej Karolíny na čele s novozvoleným (starostom Ing. Tomášom Hořelicom.

MIKULÁŠ

máva v našej obci naozaj veľa roboty. V stredu 6. 12. zavítal dopoludnia do základnej školy, materskej školy, do domova dôchodcov a popoludní do estrádnej sály KD. Tam ho čakalo dvesto detí v doprovode dospelých. A všetci videli pekný pestrý mikulášsky program, ktorý pri chystali školáci pod vedením svojich učiteľov. A na deti čakali aj súťažné hry. Tie milo prekvapili aj Mikuláša, ktorého sprevádzal čert. A tak Mikuláš obdaroval účinkujúcich, súťažiacich, ale vlastne každé dieťa dostalo darček, pretože Mikuláš mal veľké vrece.

ZNELI PIESNE

V nedeľu 17. decembra sa zaplnila kinosála do posledného miestečka. Žiaci pobočky ZUŠ v Papradne ukázali, čo už vedieť zahrať či zaspievať. Vianočný koncert potešil dušu a vianočné piesne pripomenuli, že už koncom týždňa máme tu čas vianočný...

BUDE

ŠTEFANSKÁ ZÁBAVA

26. 12. 2006

SILVESTER 2006

Zábava, veselosť, tancovačka. To všetko nebude chýbať ani u nás a pozvania sú tu:

* Kultúrny dom, estrádna sála

* Hotel Podjavorník

POLOVNÍCKY PLES

20. januára 2007

Dobrý chýr o tomto plese letí každým rokom k tým, čo na ňom neboli. A tí čo si ho nedajú ujsť, nedajú naň dopustiť a iste sa už chystajú.

RODIČOVSKÝ PLES

17. februára 2007

Tradične dobrý desaťročia, prečo by nebol výborný aj teraz? Myslíte na termín a zariadte si voľno na príjemné posedenie, tanec a zábavu. Organizátori si dajú záležať na dobrej príprave.

FAŠIANGY

20. februára 2007

Zábava a pochovanie basy v kultúrnom dome.

JOZEFOVSKÝ PRETEK

18. marca 2007

Lyžovačka na svahoch Podjavorníka bude iste dobrá a súťažným pridá na zaujímavosti. Nezaбудnite teda trénovať! Čaká sa síce na sneh, ale to je tak nielen na Slovensku, ale v celej Európe. Takže sme trpezliví.

S RAKETOU A LOPTIČKOU

môžete prísť k zeleným stolom na 4. ročník stolnotenisového turnaja o pohár starostu obce. Bude sa súťažiť 24. marca.

Kto doučí angličtinu?

tel: 4393 581

Inzeráty pre občanov

v novinách **Polazník**

sú **zdarma**

(dajte ich do schránky

na OÚ),

pre podnikateľské subjekty

10 Sk/cm²

Dobrá vec sa podarila

Určite nie je pre verejnosť tajomstvo, že súčasné financovanie školstva je nepriaznivé hlavne pre školy s malým počtom žiakov. Bohužiaľ, aj škola v Papradne k nim patrí. Učím tu už šiesty rok. Stále učím v tej istej učebni, ktorá už dlhší čas potrebovala vymaľovať, no financie na to nikdy neboli. Preto som si povedala, že keď nemá štát, určite sa nájdu dobrí ľudia, ktorým nie sú ľahostajné podmienky, v akých sa vzdelávajú deti v Papradne. Počas letných prázdnin, v čase mojej dovolenky, som sa pustila do pátrania po nich. A nie zbytočne. Dobrí ľudia sa našli nielen medzi rodičmi žiakov papradnianskej školy, ale aj ľuďmi bývajúcimi v blízkosti môjho domova. A tak vďaka nim okrem vymaľovania, vznikla nakoniec trieda, do ktorej deti chodia veľmi radi.

Spodky stien sú vymaľované vo farbách štyroch ročných období - jar je jasnozelená ako novorastúca tráva, leto je červené ako jahody, jeseň je hnedooranžová ako padajúce lístie a zima bledomodrá ako odraz snehových vločiek. Na celú triedu dopadá zhora teplá slnečná žltá farba. Finančné prostriedky na farby nám poskytol p. Baranec z firmy Forward. Vďaka rodičom p. Kozovému a p. Strašíkovi deti môžu chodiť po krásne vybrúsených a nalakovaných parketách. Lak na ne daroval pán Kozáček (Femada). Firma Elvys poskytla zľavu pri nákupe žiarivkového osvetlenia a darovala triede nové vypínače a elektrické zásuvky. Vďaka firme AVA máme novú vodovodnú batériu a zrkadlo, pán Š. Brezníčan ochotne celú triedu olištoval kvalitnými latkami a pridal k tomu aj účelnú drevenú poľičku na toaletné potreby. Počas prestávok sa deti môžu hrať na koberci od

p. starostu Grupáča, nábytok do triedy venoval môj manžel (nič iné mu ani nezostávalo), deťom nesvieti do očí slniečko vďaka vertikálnym žalúziám, na ktoré nám finančné prostriedky venovala pani A. Beníková a pán Daniel Palko. O program na prázdniny mali postarané aj moje dcéry a ich kamarátky, pretože aj ony mi chodili pomáhať maľovať triedu a lavice.

Všetkým vyššie uvedeným, ale aj tým, ktorí mi akokoľvek pomohli pri rekonštrukcii triedy a nespomenula som ich, patrí veľké DAKUJEME!!! Prispeli ste na dobrú vec a veľmi si vašu pomoc vážime. Verím, že sa nájdu aj ďalší dobrí ľudia, vďaka ktorým si naša škola, kedysi možno aj ich škola, v Papradne oblečie nový šat, a tak bude môcť dôstojne osláviť blížiacu sa 50. výročie svojho otvorenia.

Eva Gastnerová

ku. Veľa z nich videlo toľkúto nádhru po prvý raz a bolo až neprirodzené, že vydržali počúvať sprievodkyňu potichu. Možno by si ministerstvo školstva z tohto mohlo vziať príklad a malo by umožniť deťom častejšie cestovať za históriou, ale i súčasnosťou. Ich vedomosti by určite boli hlbšie a trvalejšie. No to ešte pretečie veľa vody...

Deti sa na exkurziu, prirodzene, veľmi tešili. Každý si do autobusu priniesol okrem bohatej desiatej a dobrej nálady aj zápisník s perom. Prečo? Aby si mohli zapisovať všetky zvieratká, s ktorými sa počas prehliadky stretli ich oči. Okrem usilovného skúmania života zvierat mali dostatok priestoru na hry a šantenie na detských ihriskách, o ktoré v zrekonštruovanej ZOO nie je núdza. Dokonca pribudlo aj ihrisko, kde deti mohli pohľadiť voľne sa pohybujúceho somárika, prasiatko či kozičku. Pod úspešnú exkurziu sa nezapadlo podpísať ani krásne, teplé a slnečné počasie, ktoré už v takýto pokročilý čas jesene (27. októbra) nebýva zvykom.

Všetko, čo si deti počas exkurzie poznačili, sme neskôr v škole rozobrali a deti si tak urobili lepší obraz o tom, aký je rozdiel medzi zvieratkami žijúcimi vo voľnej prírode a tými, čo žijú v zajatí. Jednoznačne pochopili, že sloboda je dôležitá nielen pre človeka, ale aj pre zvieratá. Preto spojili hlavy dohromady a na výtvarnej výchove urobili vlastný projekt zooloparku budúcnosti, v ktorom zvieratká voľne pobežujú medzi ľuďmi a sú k ľuďom priateľské a naopak.

Neberme deťom ich sny. Pomáhajú im lepšie sa orientovať v dnešnom veľmi zložitom svete. Snažme sa ich viac chápať a uvedomiť si, že podmienky, v ktorých vyrastajú ony, sú úplne odlišné než tie, v ktorých sme vyrastali my. A nie vždy ide o odlišnosť v kvalite. Časťokrát majú viac toho materiálneho, ako sme mali my, no trpia nedostatkom ľudskej lásky, rodičovského času pre ne, porozumenia... Veď čo môže byť pre deti vzácnejšie a krajšie ako chvíľka strávená pri úprimnom rozhovore so svojimi rodičmi?

Výlet do Bojníc

Hovorí sa, že najlepšie sa človek učí v reálnych situáciách. Preto som sa rozhodla, že spolu s mojimi druhákmi, ich súrodencami a rodičmi navštívime zoológickú záhradu, aby sme sa viac priblížili k zvieratkám, spoznali ich vzhľad, osobitosti a spôsob ich života. Keďže pre nás najbližšia ZOO je v Bojniciach, našu exkurziu sme spojili aj so spoznávaním malého zlomku slovenskej minulosti, ktorú nám priblížila prehliadka Bojnického zám-

Hodovú sv. omšu koncelebroval nitriansky diecézny biskup Mons. Viliam Judák, ktorý navštívil našu obec prvýkrát. Priblížil veriacim osobu sv. Ondreja, nášho patróna, a jeho povzbudivé slová si vypočulo množstvo ľudí, ktorí aj takýmto spôsobom oslávili hody.

pokračovanie zo str. 1

V dejinách sa mnohokrát objavili bludy, klamstvá o tom, že Ježiš nie je Bohom, iba obyčajným človekom. A objavujú sa znovu. Naposledy Dan Brown vo svojom *Da Vinciho kóde* prezentuje, ba dokonca to dokazuje. Nezmyselne tvrdí, že Ježiš je v raných historických spisch vykreslený ako jednoduchý človek alebo veľký prorok a až neskôr, v roku 325 na Prvom nicejskom koncile, bol vyhlásený za Boha. A koľkí z nás veriacich sme tomuto človeku uverili! Kto mu uveril, nemôže sa viac volať kresťanom (ale jehovistom, pretože oni neveria v Ježišovo božstvo), pretože kresťan je ten, kto verí, že Ježiš je Boh, druhá božská osoba Trojice, jednej podstaty s Otcom, rovný v božstve Otcovi i Duchu Svätému. Sväté Písmo jasne a priamo Ježiša označuje ako Boha, napr.:

- Jánovo evanjelium: „Na počiatku bolo Slovo a to Slovo bolo u Boha a to Slovo bolo Boh... Boha nikto nikdy nevidel. Jednorodný Boh, ktorý je v lone Otca, ten o ňom priniesol zvest.“
- List Rimanom: „Ich sú praotcovia a z nich podľa tela pochádza Kristus; on je nad všetkým Boh, zvelebený naveky. Amen.“
- List Títovi: „... a tak očakávali blahoslavenú nádej a príchod slávy veľkého Boha a nášho Spasiteľa Ježiša Krista.“
- Druhý Petrov list: „Šimon Peter, služobník a apoštol Ježiša Krista, tým, čo dostali tú istú vzácnu vieru ako my v spravodlivosti nášho Boha a Spasiteľa Ježiša Krista.“
- Prvý Jánov list: „A vieme, že prišiel Boží Syn a dal nám schopnosť poznať toho Pravého. A my sme v tom Pravom, v jeho Synovi Ježišovi Kristovi. On je ten Pravý, Boh a večný život.“

Milí čitatelia, prajem všetkým Vám, aby ste i Vy objavili tento veľký dar, ktorý prichádza k nám počas Vianoc. Aby ste si cez celý život našli pre Ježiša miesto vo vašom srdci. Nikdy si ho z neho nepustíte a nevyženíte. Potom a len vtedy bude Váš život šťastný, aj ľudí v okolí Vás. Skúste to. Veď len Boh môže dať zmysel životu, ako to hovorí sv. Augustín: „Nespokojné je ľudské srdce, kým nespočinie v Tebe, Bože.“

Peter Valaský, kaplán

Kým zaznejú zvony čarokrásnych Vianoc

Prípravu na Vianoce začíname s deťmi v Materskej škole Papradno ešte v jeseni, keď na prechádzkach v prírode zberáme suché trávy, orechové škrupiny, šušky. Deti usilovne pripravujú vianočné ozdoby, spolu s učiteľkami vkusne vyzdobujú interiér MŠ a stromčeky v triedach. To všetko pripravujú už do príchodu Mikuláša.

Mikuláš tento rok prišiel aj s anjelom, bez čerta, lebo všetky deti boli dobré. Doniesol plný kôš dobrôt. Deti mu zaspievali, zarecitovali a tí starší zahrali divadielko od Márie Ďuríčkovej Betlehemci. Chlapci Fedor, Stacho, Bača a Kubo, oblečení v ľudových krojoch, prišli k betlehemu s Ježiškom pokloniť sa a dať mu dary. A že im to išlo dobre potvrdili všetci prítomní hlasným potleskom.

A aké by to boli Vianoce bez rozvoniavajúcich koláčikov? Tie deti napiekli pred príchodom Ježiška. Škôlkou sa v ten deň šírila vôňa kapustnice, na stoloch nechýbali oblátky s medom, jabĺčka a orechy. Atmosféru umocňovali koledy s harmonikou. Šťastie nemalo konca kraja pri rozbalovaní darčiekov.

Vianoce už prišli,

všetci sme sa zišli,

celá naša rodina,

šťastná je to hodina.

V tomto vianočnom období nezabúdame ani na našich starých v Domove dôchodcov v Papradne a v Stupnom. Detský súbor Javorinka ich vždy rozveselí spievaním vianočných kolied.

Takto už od útleho veku oboznamujeme deti s ľudovými tradíciami a pestujeme lásku k rodnému kraju.

Kolektív materskej školy

Vývoj svietenia a osvetľovacích zariadení v slovenských obciach pod Javorníkmi

(Alena Plessingerová, 1962)

Na konci rovnobežne položených dolín členiacich výbežky Javorníkov od moravsko-slovenskej hranice takmer až k strednému Váhu, leží Dolná a Horná Maríková, Papradno, Brvníšte a Štiavnik. Najstaršia správa o Maríkovej pochádza z roku 1438, ale osídlená bola už o sto rokov prv. O Papradne vieme, že v 16. stor. bolo najväčšou obcou v doline. Do všetkých týchto dedín zasiahla valašská kolonizácia a do určitej miery ovplyvnila i život a kultúru ich obyvateľov. Sú to veľké obce, ktorých centrá sa nachádzajú v rovine, ale osady a samoty sa trúsia ďaleko v horských údoliach, 900 i 1000 m vysoko do lesnatých strání, kde sa doteraz obrábajú polia. Okrem celoročne obývaných domov sú v horách i tzv. bačovy, sezónne obydli, v ktorých ľudia žijú cez leto, pasú tam dobytok a obrábajú vysoko položené polia a lúky.

V týchto dedinách bývala kedysi neuvěřiteľná bieda a s ňou ruka v ruke idúca zaostalosť. Neúrodná kamenitá horská pôda, nerentabilne využívaná, ani chov dobytky nemohli obyvateľov uživiť a okrem práce v lese, pri výrobe šindielov a na pľach nebolo pracovných príležitostí. Až koncom minulého storočia sa situácia zlepšila, keď ľudia začali hŕne odchádzať na sezónne poľnohospodárske práce do úrodných krajov, odkiaľ sa vracali so mzdou i naturálkami, čo im pomohlo prežiť zimu. Do tejto doby spadá i začiatok vysťahovalectva do cudziny. Trvalý obrat k lepšiemu spôsobu života až pracovná príležitosť v novo postavených továrňach v Považskej Bystrici v r. 1929-1930.

V malých, nehygienických domoch, väčšinou trojprístorových, ale len s jednou obytnou miestnosťou, žila ešte na prelome 19. a 20. stor. veľkorodina, tridsať i viac ľudí v izbe s udusnou hlinou namiesto podlahy a s najskromnejším vybavením, aké si možno predstaviť. V rohu pri dverách bola pec s ohniskom, kde horel otvorený oheň, pričom

dym nebol ničím zachycovaný, steny lemovali lavice z kresaných dosiek, na ktorých sa spalo, jedlo i pracovalo, pretože často nebolo ani stola. Nad nimi v rohoch viseli košíky z plachiet a na stenách police pre najnutnejší riad. Sedelo sa na klátoch alebo na veľmi primitívne zhotovených stolčekoch. V izbe žilo niekoľko rodín, každá sa zdržiavala v svojom kúte a používala svoju lavicu. Izba bola kuchynou, spálňou a v zime aj jediným pracovným priestorom v dome.

Za takýchto pomerov neboli ľudia nároční na svetlo. Dymná izba s malými štvorcovými okienkami, nie o mnoho väčšími ako mužská dlaň, v nich nečisté /slieďa/ sklo, ešte predtým len mechúry, zadymené steny asi od výšky prs prechádzali do blyštacej sa vyúdennej černe a tak isto lesknúci sa poval. Pod ním množstvo tmavého dreva naloženého na polien, aby sa vysušilo, tmavošedá hlinená zem a široké lavice z tmavého dreva, to všetko spôsobovalo, že ešte na začiatku 20. stor. v izbe nebolo mnoho svetla ani cez deň. Ľudia boli na šero, zvýšené ešte

hustým dymom zvyknutí. Jedine trikrát do roka, keď sa steny a ohnisko s pecou omazali nažltlou alebo namodranou hlinou sa v izbe presvietilo, ale dlho to netrvalo a hneď sa na všetkom usadzovali vrstvy čiernych sadzí.

Základné osvetlenie izby dával otvorený oheň. Videla som ho horeť na ohniskách na bačových a na ohnisku pred pecou v Štiavniku ešte v roku 1961. Oheň osvetľoval izbu len do istej miery, ale kúty a miesta pri stenách boli v úplnej tme. K príležitostnému, krátkemu posvieteniu na určitom mieste si brali ľudia z ohňa horiace drevo alebo si pripálili triesku, prípadne malý smolier, ktorý bol pri ohnisku pripravený na podkurovanie alebo ostružiny, ktoré odpadli pri strúhaní šindielov, ktoré sa v zime robili v izbe a považovali sa po zemi. Horiace drevo, triesku, či ostružiny držali v ruke, posvietili si, potom zašliapli na zem, hodili naspäť na ohnisko alebo len tak na zem.

Oheň však neslúžil len na osvetlenie, jeho prvotnou úlohou bolo poskytnúť teplo a umožniť varenie. Vatra osvetľovala len izbu, ale svetlo bolo treba prenášať i do ostatných priestorov domu a do hospodárskych stavieb. K osvetľovaniu okrem ohňa slúžili ešte triesky, smoliere a tukanice. Boli to najstaršie a najobvyklejšie svietidlá, až neskoršie sa začalo svietiť rôznymi lampič-

kami. Tieto zdroje svetla sa však používali až vtedy, keď oheň na ohnisku dohorel alebo ho zahrnuli popolom, aby sa zachoval do nasledujúceho dňa. Do tej doby osvetľovala izbu len vatra, v lete sa takmer nesvietilo.

Najstaršie skutočné zdroje svetla, o ktorých som sa dozvedela z rozprávania starých ľudí /písomné zdroje neexistujú/, sú všetky po domácky vyrobené z materiálu, ktorý bol všetkým dostupný a bol zadarmo. Poskytoval im ho hlavne les a to vo forme kmeňov na lúče a smoliere, vetiev a kmeňov mladých stromkov na tukanice alebo šišiek a smoly na sviečky. Taktiež príležitostne, ale len v malej miere používané fakle si ľudia zhotovovali z domáceho materiálu – z odpadu konopných vlákien a smoly, prípadne včelieho vosku a namiesto oleja, ktorý by museli kupovať, svietili maslom. Peniaze boli nesmierne vzácne, lebo nebola možnosť si ich zarobiť a preto všetko, čo len mohli museli zaobstarávať vlastnou vynálezatnosťou, vlastnou prácou a z domácich surovín. Len tie predmety, bez ktorých sa nemohli zaobísť a nebolo ich možné nahradiť, vymieňali v obchode za naturále, hlavne za maslo alebo platili prácou, či výrobkami, napr. šindelami.

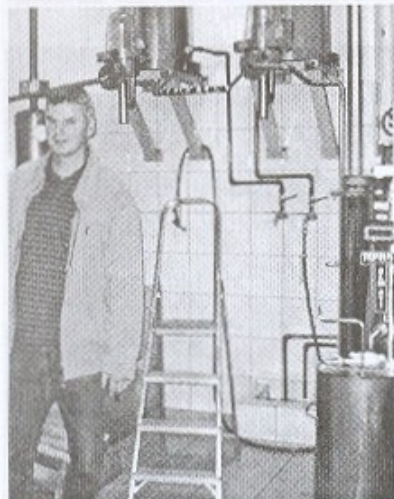
pokračovanie nabadúce

V 50-ich rokoch minulého storočia robila v našej obci výskum dávneho spôsobu života etnografická p. Alena Plessingerová, z Národného múzea v Prahe. Materiál získavala väčšinou z rozprávania starých ľudí, narodených v 19. stor., ktorí si to pamätali, prípadne počuli z rozprávania ešte starších ľudí.

Napr. k práci o vývoji svietenia a osvetľovacích zariadení jej, ako spomína, „trpezlivo odpovedali na otázky a rozprávali o zabudnutých spôsoboch svietenia, hlavne Erna Moravíková, Ludovít Háriš, zomretý v januári 1962 a František Levčík, zomretý v decembri 1961. Ten taktiež zhotovil rekonštrukciu svietidiel pre národopisnú odd. Národného múzea v Prahe.“

Úryvky z jej publikovaných prác /po r. 1962/ vám chceme na pokračovanie priblížiť, pretože sa týkajú väčšinou našej dediny. Materiál o svietení a osvetľovacích zariadeniach je súčasťou širšieho výskumu o vývoji ľudového interiéru a bývania v slovenských dedinách pod Javorníkmi.

Jeden – dva, to je „Na zdravie!“

Pálenica Vladimíra Hromádka v Papradne si už v kronike zaznamenáva tretiu sezónu. Postupne nápad majiteľa, živiaceho sa najmä elektrickými prácami, dostáva sa na správnu kolaj. Uvažoval, ako efektívne využiť zimné obdobie, kedy je práca na stavbách pomenej. Nový objekt, ľahko prístupný z hlavnej cesty, je k vašim službám: spracovať nachystaný kvas, čo ponúkli záhrady a stráne. Pre kvalitu moku je rozhodujúca „majča“, lepšie „dáva“ dobré šťavnaté a dozreté ovocie, potom treba pod 300 a 150 litrovými sudmi pomalšie kúriť a jedinou pestovateľskou pálenicu na Papradnianskej doline teraz čakajú perné tri mesiace. - vp-

O aktivitách Klubu turistov a lyžiarov obce Papradno

Po troch rokoch
je klub jednoznačne prínosom

Po necelých troch rokoch nastal čas zhodnotiť prácu nášho turistického oddielu. Prvé náznaky vzniku klubu sú datované pred rokom 2004 stretnutiami súčasných členov na rôznych podujatiach poriadaných turistickými organizáciami v našom a priľahlom moravskom regióne. Záujem občanov o turistiku a s ňou spojených turistických podujatí bol podnetom na vznik turistického oddielu obce Papradno. Neoficiálnym dňom založenia bolo stretnutie troch zakladajúcich členov Jána Bednára staršieho, Jozefa Gardoňa a Ing. Tibora Zendeka. Ján Bednár starší ako dlhoročný člen turistického klubu Považská Bystrica nám nezištne poskytoval prvé informácie a poznatky o klubovej činnosti, fungovaní a organizačnej štruktúre.

Dňom založenia oddielu sa stal 24. január 2004. Na ustanovujúcej členskej schôdzi bolo zaregistrovaných 16 zakladajúcich členov z obcí Papradno a Brvníšte. Po dohode zakladajúcich členov bol schválený oficiálny názov

„KLUB TURISTOV A LYŽIAROV OBCE PAPRADNO“.

Prvým predsedom sa stal bol Ing. Tibor Zendek. Zároveň boli ustanovení podpredsedovia pre turistiku Jozef Gardoň, pre lyžovanie Miroslav Lapúnik, pre cyklistiku Janka Fojtíková. Na ustanovujúcej členskej schôdzi boli schválené statuty, členské príspevky, morálny kódex člena klubu, organizačná štruktúra a prvý plán činnosti do konca roku 2004. Prvé mesiace jestvovania boli naplnené hľadaním optimálnych ciest budúceho smerovania klubu. Formovali sa charaktery jednotlivých členov a ich skutočný záujem o dianie a prácu v klube. Celý prvý rok bol naplnený pionierskou prácou,

učením sa na vlastných chybách, prijímaním skúseností od iných partnerských organizácií a ich zapracovávaním do klubovej činnosti. Najdôležitejšou činnosťou prvého roku pôsobenia bolo stabilizovať členskú základňu a vyprofilovať jednotlivé sekcie a jednoznačne zdefinovať náplň práce pre predsedu, jednotlivých podpredsedov a členov pri činnosti klubu. Tento plán sa v podstate podarilo splniť. Zámer, ktoré sa nepodarilo splniť vzhľadom na našu neskúsenosť a krátkosť času boli presunuté na ďalšie obdobie činnosti.

Teraz by som chcel zmieniť o činnosti, pre ktorú sme vlastne vznikli. Zmyslom činnosti turistického oddielu je rozvoj a upevňovanie fyzických, duševných daností človeka, environmentálne myslenie, zvedavosť a ochrana prírody, upevňovanie kolektívneho povedomia, propagácie turizmu a jeho kladného vplyvu na človeka. Prvé akcie klubu v roku založenia sa zamerali na pešiu turistiku a v zimných mesiacoch na bežeké a jazdové

lyžovanie. Oddiel sa zúčastnil na organizovaní prvého ročníka lyžiarskych pretekov v jazdových disciplínach v stredisku Podjavorník. V jarných mesiacoch roku 2004 sme sa zúčastnili v spolupráci s obecným úradom Papradno na vyhľadani a osadení kameňa pre náučný chodník na hrebeni Javorníka časť Bukovina. Klub bol účastníkom stretnutia Moravanov a Slovákov na Stratenci pri Troch krížoch a nadviazania spolupráce s klubmi z moravských obcí Veľké Karlovice a Karolína. Prvý rok činnosti bol vyhodnotený na členskej schôdzi dňa 27. 01. 2005. Všetky klady aj záporné stránky činnosti, skúsenosti a omyly sa zapracovali do plánu práce na rok 2005. Rok 2005 bol už rokom aktívnej práce vo všetkých vytýčených okruhoch činnosti klubu. Zimná činnosť bola zameraná na bežeké a jazdové lyžovanie. Klub zorganizoval 2. ročník lyžiarskeho preteku v jazdových disciplínach plne vo svojej réžii. Pretek dostal oficiálny názov ako „Jozefovský“. Jar bola zameraná na turistické pešie a cyklistické akcie. V máji sa oddiel zúčastnil na stavaní mája pred obecným úradom a organizovaní tradičných osláv na Stratenci. Celá druhá polovica roka bola v znamení turistických prechodov hrebeňom Javorníkov a Papradnianskou dolinou. Pri turistických akciách členovia čistili turistické chodníky. Oravovali sme studničky, osádzovali ohniská a sedenia na turistických trasách. V súvislosti s budovaním

posedov a prístreškov. Jediné čo sa nám nepodarilo splniť v roku 2005 je zámer na vyčistenie prírodného útvaru „Kaniakova skala“. Dôvodom je skutočnosť jej príslušnosti v katastru Horná Mariková. V budúcnosti však chceme v spolupráci so zainteresovanými zločkami a organizáciami stav riešiť tak aby sa uvedený útvar stal jednou z dominant v lokalite Javorníkov.

Na členskej schôdzi v roku 2006 bola členmi klubu činnosť v roku zhodnotená ako úspešná. Plán činnosti na rok 2006 bol navrhnutý tak aby sa všetky pozitívne výsledky za minulý rok zúročili a činnosť klubu bola ešte bohatšia. Začali sme tradičnými bežekými a jazdovými podujatiami. Okrem už 3. ročníka Jozefovského preteku bol usporiadaný 1. ročník turistiky na bežkách chotárom Papradna, stretol s kladným ohlasom nielen medzi členmi nášho klubu ale aj nečlenmi, ktorí sa začínajú zúčastňovať na našich akciách. V prvom polroku sme mali tradičnú účasť našich členov na príprave podujatí organizovaných obecným úradom a partnerskými klubmi. Zúčastnili sme sa cyklistiky Papradno – Súľovské skaly, výletu do Malej Fatry na vrch Kriváň. V jeseni sa pracovali členovia na projekte z európskych fondov, ktorého garantom je obec Papradno pod dodávkou firmy Levčík: čistili sme turistické trasy, stavali prístrešky, posedy a ohniská v jednotlivých lokalitách na hrebeni Javorníkov. V súčasnosti pripravujeme plán činnosti klubu na rok 2007.

Naša budúca práca sa bude zameriavať na zvyšovanie úrovne a činnosti klubu, stabilizácie a rozširovanie členskej základne, nadväzovanie nových partnerstiev s klubmi z iných regiónov.

Na záver chcem poďakovať obecnému úradu ako zakladateľovi, všetkým členom aj nečlenom za ich aktivitu v doterajšej činnosti a popriať v novom kalendárnom roku mnoho zdravia, šťastia a úspechov v práci.

Ing. Zendek Tibor

posedov sa chcem v mene klubu poďakovať Ing. Františkovi Kozáčíkovi za iniciatívu a bezplatné poskytnutie mate-

Vianočný blázon

V jednej krajine na Východe žil pred dvetisíc rokmi mladý blázon. Ako každý blázon sníval o tom, že sa raz stane múdrom.

Miloval hviezdy. Nikdy ho neunavilo pozorovať ich a žasnúť nad nekonečnosťou vesmíru. A tak sa stalo, že jednej noci objavili novú hviezdu len králi Gašpar, Melichar a Baltazár, ale aj tento blázon.

„Tá nová hviezda je jasnejšia než ostatné“, pomyslel si. „To bude kráľovská hviezda – narodil sa nový vládca! Chcem mu ponúknuť svoje služby. Veď ak je to kráľ, bude určite potrebovať nejakého blázna. Vydám sa na cestu a budem ho hľadať. Hviezda ma povedie.“

Dlho premýšľal, čo by novému kráľovi mohol priniesť do daru. Ale okrem svojej bláznovskej kapucne, zvonkohry a jednej kvetiny nemal nič, čo by mu mohol darovať.

A tak sa z domova vydal na cestu – bláznovskú kapucňu na hlavu, zvonkohru v jednej a kvetinu v druhej ruke.

Prvú noc ho hviezda priviedla do chudobnej chalúčky. Tam našiel dieťa, ktoré bolo chromé. Plakalo, pretože sa nemohlo hrať s ostatnými deťmi.

„Ach“, pomyslel si blázon, „dám mu svoju bláznovskú kapucňu. Potrebuje ju viac než nejaký kráľ.“ Dieťa si bláznovskú kapucňu nasadilo na hlavu a šťastne sa rozosmialo, plné radosti. To bláznovi miesto poďakovania bohato stačilo.

Druhú noc ho hviezda zaviedla do krásneho paláca. Tam našiel dieťa, ktoré bolo slepé. Plakalo, pretože sa nemohlo hrať s ostatnými deťmi.

„Ach“, pomyslel si blázon, „dám tomu dieťaťu svoju zvonkohru. Potrebuje ju viac, než nejaký kráľ.“ Dieťa zvonkohru nadšene rozozvučalo a šťastne sa rozosmialo, plné radosti. To bláznovi miesto poďakovania bohato stačilo.

Tretiu noc ho hviezda zaviedla do zámku. Tam našiel dieťa, ktoré bolo hluché. Plakalo, pretože sa nemohlo hrať s ostatnými deťmi.

„Ach“, pomyslel si blázon, „dám tomu dieťaťu svoju kvetinu. Potrebuje ju viac, než nejaký kráľ.“ Dieťa sa na kvetinu s úžasom pozeralo a šťastne sa rozosmialo. To bolo poďakovanie a bláznovi to stačilo.

„Teraz mi už nič nezostalo, čo by som mohol kráľovi darovať. Bude asi lepšie, keď sa vrátim,“ pomyslel si blázon. Ale keď sa pozrel na oblohu, hviezda stála na jednom mieste a smiala sa na neho jasnejšie ako kedykoľvek predtým. A vtom uvidel cestu k nejakej maštali uprostred polí.

Pred maštafou stretol troch kráľov a zástup pastierov. Aj oni hľadali nového kráľa. Ten ležal v jaslách – malé, bezbranné, chudobné dieťa.

Mária, ktorá práve chcela na slamu prestrieť čisté plienky, sa bezradne rozhládala a hľadala pomoc. Nevedela, kam dieťa položiť. Jozef práve krmil osla a všetci ostatní mali plné ruky darov. Traja králi prinášali zlato, kadidlo a myrhu, pastieri vlnu, mlieko a chlieb.

Iba blázon tu stál s prázdnyimi rukami. Mária, plná dôvery, položila teda dieťa do jeho náruče.

Tak našiel Kráľa, ktorému chcel v budúcnosti slúžiť. A tiež vedel, že svoju bláznovskú kapucňu, zvonkohru i kvetinu rozdal deťom, aby mal miesto pre Dieťa, ktoré mu teraz svojim úsmevom darovalo múdrosť, po ktorej túžil.

Súkromná základná umelecká škola pobočka Papradno posol v obci už od roku 1999 pod vedením učiteľa Mgr. Juraj Šipeka. Jeho trpezlivosti a samozrejme aj talentu môžu žiaci vďačiť za názaj výbornú hru na keyborde. Nezaostáva ani spevácky zbor Agapé, ktorý sa zúčastňuje nie iba na koncertoch umeleckej školy, ale tiež na obecných podujatiach a spieva tiež na detských svätých omšiach. Pre potešenie seba, ale aj nás, ktorí ich radi počúvame.

Zamyslenie

My a oni

Otec jednej veľmi bohatej rodiny zobral raz svojho syna na vidiek s úmyslom ukázať mu, v akej biede niektorí ľudia žijú. Pár dní a nocí strávili na malom hospodárstve, ktoré vlastnila pomerne chudobná rodina. Keď sa vracali domov, otec sa syna pýta, ako sa mu výlet páčil.

„To bolo úžasné, ocko!“

„Videl si, v akej biede tí ľudia žijú?“, hovorí otec

„Videl“.

„Tak mi povedz, čomu si sa na tomto výlete naučil?“

A syn mu nato odvetil:

„Videl som, že my máme jedného psa a oni štyroch. My máme ba-
zén do polovice záhrady a oni potok, čo nikde nekončí. My sme si
kúpili do záhrady lampáše a im v noci svietia hviezdy. Naša veran-
da siaha až po prednú záhradku a im patrí celý horizont. My žijeme
na malom pozemku a oni majú polia, ktorým nedovidiš konca. My
máme sluhov, čo nás obsluhujú, ale oni slúžia druhým. My si svoje
potraviny kupujeme, kým oni si pestujú svoje vlastné. Náš poze-
mok je obohatený ochranným múrom, ich chránia priatelia.“

Otca to načisto umlčalo.

A potom syn dodal: „Ocko, ďakujem ti, že si mi ukázal, akí sme
biedni.“

No nie je to úžasné, keď sa človek dokáže pozrieť na veci z nadhľa-
du? To vás potom núti zamýšľať sa, čo by sa stalo, keby sme doká-
zali byť vďační za to, čo máme a nerobili si starosti pre to, čo
nemáme.

HELIOS 3/2006

Milan Rúfus

Zimná modlitbička

Aby bol briežik,
na briežku sniežik,
na sniežku sane,
daj nám to, Pane!

Zima je pre deti.
Zima je biela
ako tá dušička
z detského čela.

Daj deťom sniežika,
daj bielym bielu.
Daj radosť radosť,
daj nám ju celú!

Nastáva čas najchladnejších mesiacov roka, čas zimných radovánok, čas pokoja, radosti a šťastia, čas najkrajších a najočakávanejších sviatkov roka – Vianoc. Ich magické čaro, ktoré nevyprechalo ani po stáročiach, je vytvorené množstvom tradícií a zvykov. Pripomeňme si aspoň niektoré z nich a pomôžeme všetci vytvoriť atmosféru týchto magických dní.

Advent – latinské slovo, znamená príchod. Advent sa začína každoročne štvrtú nedeľu pred 25. decembrom. Advent je čas príprav na Vianoce. Malo by to byť obdobie, keď sa trochu zbližime, myslíme viac na iných než na seba.

Adventný veniec – je známy od 19. storočia. Nápad pochádza od hamburského duchovného Johanna Wilcherna, ktorý si v roku 1860 zavesil vo svojom dome na strom obrovský čečínový veniec a pripieval naň 24 sviečok. Na každý adventný deň jednu. Dnes na adventný veniec dávame štyri sviečky. Prvú adventnú nedeľu zapálime prvú sviečku a postupne každú nedeľu ďalšiu.

Svätý Ondrej (30. november) – týmto dňom začínali predvianočné prípravy. Na svätého Ondreja sa slobodné dievčatá pokúšali spoznať svojho ženícha: liali roztopené olovo do vody, hľadali podobizeň vyvoleného na hladine jazera a pod.

Svätá Barbora (4. december) – žila v 3. storočí v rodine bohatého kupca – nepriateľa kresťanov. Otec ju nechal pre jej vieru mučiť a nakoniec jeho rukou zomrela. V tento deň ženy oblečené v bielom rozdávali deťom darčeky – poslušným sladkosti, neposlušným metličky. Ak ste si odrezali na Barboru vetvičky čerešne do väzy, do vianoc rozkvitnú. Kedysi keď išli dievčatá na poľnočnú omšu, dávali si "barborky" za pás. Mládenec, ktorý si zobral od dievčiny vetvičku a dal si ju za klobúk, jej vyznal takto lásku.

Svätý Mikuláš (6. december) – narodil sa v 3. storočí v kresťanskej rodine v tureckom meste Myra. Keď sa stal biskupom, pomáhal chudobným dievčatám získať veno. Ak ste boli dobrí a poslušní, iste obdaril aj vás.

Svätá Lucia (13. december) – je patrónkou priadok a krajčirok. Legenda hovorí, že sa nechcela vydať za bohatého pohana, a preto rozdala všetok svoj majetok chudobným. Obvinili ju z tajného kresťanstva a nakoniec zomrela rukou kata. Lucia bola symbolom sily, a preto sa najneskôr od toho dňa horľavo upratovalo, aby na Vianoce voňali príbytky čistotou.

Štedrý deň (24. december) – sviatok Adama a Evy. V tento deň sa drží do večera post. S východom prvej hviezdy celá rodina zasaď ku štedrovečernej večeri, ktorá je bohatá a pozostáva z niekoľkých chodov. Ustálený jedálny lístok má aj na Slovensku krajo-ové odchýlky a zvyky. V minulosti hospodár odniesol aj zvieratám z pokrmov zo stola a tento zvyk sa niekde zachoval až podnes. Po večeri si všetci členovia rodiny navzájom darujú symbolické darčeky:

- jablko ako symbol zdravia
- orechy ako symbol múdrosti
- mince ako symbol úspešného roka.

Božie narodenie (25. december) – jeden z najväčších cirkevných sviatkov roka. V tento deň sa nepracovalo, nevarilo sa, nerobili sa ani najmenšie domáce práce – znamenalo by to nešťastie. Je to čas rodinných stretnutí a pokoja.

Svätý Štefan (26. december) – je patrónom koledníkov, ktorí spievali koledy, za čo dostávali výslužky. Večer sa všetci stretli na vianočnej zábave.

Betlehem a jasičky

V čase Vianoc je zvykom bohato vyzdobiť chrámy a rozložiť Betlehem. Stavanie jasičiek pochádza od sv. Františka z Assisi z roku 1233.

Traja králi (6. január) – týmto dňom sa končí čas Vianoc. Je to posledný deň, keď ešte chodia koledníci.

Pranostiky okolo Vianoc

Kolko sa ukáže prvý sneh pred Vianocami, kolko bude trvať po Vianociach.

Aké je počasie na Barboru, take býva do Vianoc.

Od Lucie do Vianoc, každá noc má svoju moc.

Lepšie Vianoce treskúce, než tekúce.

Keď na Vianoce pokryté sú polia snehom, môžeš na Veľkú noc sedieť pod košatým stromom.

Lahodný a teplý čas na Vianoce je znamením, že zima bude dlho trvať.

Keď je hus na Vianoce na blate, na Jozefa bude na lade.

Lahodný a teplý čas na Vianoce je znamením, že zima bude dlho trvať.

Keď dvadsiateho piateho svieta slnko len toľko, čo gazda koňa oširuje, bude úroda zeme.

Na Svätého Štefana, nesmie byť barina.

Recepty Na vianočný stôl

Čo tradične pečiete každé Vianoce?, spýtali sme sa Mária Majčínikovej, dobrej kuchárky a cukrárky v Papradne. Tu sú tri recepty, ktoré sa vám istotne podaria, ak ste si nechali pečenie na poslednú chvíľu, alebo bude treba medzi sviatkami ešte čosi pripraviť, pretože tento rok šli koláčiky neuveriteľne na odbyt.

Medové rezy

Nad paru dáme nahriať 100 g margarínu, 200 g cukru, 3 lyžice medu, pridáme 4 rozšľahané žĺtky a 2 celé vajcia, hmotu rozpustíme, dáme perníkové korenie, 2 lyžice kakaa, ešte nahrejeme. Hmotu zamiešame do pol kila hladkej múky, rozmiešanej s lyžičkou sódy bikarbóny. Cesto zmiesime, necháme odstáť, trochu stuhne. Vyvalkáme 4 pláty, pečieme na papieri, ktorý po upečení stiahneme.

Plnka: V pol litri mlieka rozmiešame 1 zlatý klas a 5 polievkových lyžíc hladkej múky, 250 g cukru, môžeme pridať celé vajce a uvaríme krém. Necháme vychladnúť a pridáme 250 g rozmiešaného masla. Prvý plat natrieme krémom, druhý slivkovým lekvárom, tretí opäť krémom, založíme štvrtým plátom, zaťažíme a na druhý deň polejeme čokoládovou polevou (várovú čokoládu s trochou oleja rozpustíme nad parou).

Linecké rezy orechové so žltkovou plnkou

Na cesto potrebujeme 450 g hladkej múky, 220 g margarínu, 150 g cukru, 3 žĺtky, pol prášku do pečiva. Zmiesime, dáme na plech a potrieme džemom. Na to dáme orechové cesto: zo 4 bielkov urobíme sneh, zašľaháme 140 g cukru, 140 g orechov, 40 g múky, upečieme. Navrch dáme žltkovú polevu z 5 žĺtkov a 200 g cukru.

Tortové oblátky

Nahrievame 1 stužený tuk, 100 g čokolády, 3 celé vajcia, 250 g cukru. Do vymiešanej zmesi pridáme balík fig, zomletých na mäsom mlynčeku, pre chuť pridáme trochu rumu. Naplníme oblátky, zdobíme rozpustenou čokoládou.

VTIPY

Jano stojí pred zrkadlom a holi sa. Reve pri tom ako býk a tak sa jeho žena príde pozrieť, čo sa robí.

„Tá britva je tupá ako rít“ – kričí a krv z neho strieka na všetky strany.

„To je divné. A mne sa s ňou včera do linoleum tak dobre rezalo“ – čuduje sa žena.

Viete aký je rozdiel medzi dobrým susedom a dobrou susedkou? Dobrý sused požičia a dobrá susedka dá.

Prechádza sa chlap po brehu rieky, uvidí rybára a pýta sa: „Tak čo, berú, berú?“

„Berú, berú, pravdaže, dnes berú všetci, len chytil sa nedá nikto.“

„Dofrasa, to je ale život“ – sťažuje sa dedo v krčme.

„Človek aby stále nadával. Ráno nemôžem vstať z postele, tak hneď nadávam na zdravie. Potom idem za dôchodcovské peniaze urobiť ranný nákup, zaplatím a zas nadávam. Popoludní sa zastavím v krčme na pivo, to je zasa dražšie a nadávam znova. Večer sa dívam na správy a čo iného sa dá robiť len nadávať? Vravím si, že bude najlepšie ľahnúť si k mojej starej. Lahnem si – a nič. A potom začne nadávať ona.“

„Tato, čo je to vlastne tá demokracia?“ – pýta sa syn otca.

„Ako by som ti to vysvetlil. Asi tak. Demokracia znamená, že môžeme robiť všetko, čo chcú Američania.“

Spovedá sa cigán: – „Otče, veď ja sa vlastne ani nemám z čoho spovedať. Nepijem, nefajčím, neberiem drogy, za ženami nechodím, na automatoch nehrávam, dlho som sa nepobil ani nikoho britvou neporezal. A v poslednom čase už prisámbohu ani nekradnem.“

„Viem synu, viem. Len aby ti to vydržalo, keď ťa pustia na slobodu.“

Predseda družstva sa pýta jednej dojčky: „Anča, dala si už dnes kravám?“

„Nie, ani býkom, dala som len zootechnikovi.“

Stretnú sa pesimista s optimistom.

Pesimista začne hneď nariekať: –

„Je tak zle, že už ani horšie nemôže byť.“

Optimista ho utešuje:

– „Ale môže, môže.“

Odpočuté

Podgurážený Jano ide dolu dedinou na bicykli. Pri moste nevyberie zákrutu a zošlabikuje do rieky.

Okoloidúci na neho kričia: „Jano, čo robíš v tej vode?“

„Chytám ryby.“

„A prečo na bicykli?“

„Keď som ty K...vy nemohol ináč dobehnúť.“

Istý starý mládenec sa chystá robiť domáce klobásky. Zoženie barana, k tomu dokúpi bôčik a ide za mäsiarom. Prv než začnú, vypijú v Lucii po päť pív a aby im išla robota od ruky, zastavia sa ešte v diskonte pre dve pollitrovky borovičky.

Keď sú klobásky hotové a navešané na paliciach, ozve sa z chlieva: „Bée, bée...“

„Ty počuj, šak mi sme ci na toho barana celkom zabudli.“

Na zastavke pred Veľkým Brusným vystúpiť z autobusa Podžiarania. Všetci sa ponáhľajú domov, len stará tetka Pavuľa za nimi nestačí.

„Četka, pojce chytriej.“

„Joj, keď nemôžem dobre dýchať.“

„Ale nevravce, šak vás počuc až hen do Šramkvo.“

Jožo ide okolo obecného úradu a keď sú práve trhové dni, pomyslí si, že aj on si niečo kúpi.

Príde k stánku s textilom a pýta si:

„Pani, dajte mi troje spodky.“

„Môžem vám predať len celý balík, v ktorom je päť kusov.“

„Nech teda neje ani pojem ani po vašiem. Dajte mi sedemery a budzem mac do smrci pokoj.“

V krčme pri stole sedia celé dopoludnie štyria kamaráti a popíjajú. Jeden z nich nevydrží tempo a spodne pod stôl. Do krčmy vojde nový zákazník a keďže je diné voľné miesto je pri ich stole, slušne sa opýta:

„Prosím vás, je táto stolička obsadená?“

„Palo, budzeš ešte sedzec?“ pýtajú sa toho pod stolom.

Na lavičke v autobusovej zastávke sedia dvaja mladí zalúbení. Dievča sa k nemu túli a vyčíta mu:

„Ty ma už nefúbiš.“

„Ja že ca nelúbim? Pozri, Raj, Bistro, Grunt, Lucia, Dalas – všetky krčmy okolo sú otvorené a ja tu trčím pri tebe.“

Rozprávajú sa dve susedky:

„Počuj, šak cí naši mladí sa ci po roku búrvivěj lásky rozvádza – a my sa ze starým vadzíme už vyše dvacac rokvo bez jakéjkoľvek perspektívy.“

ŽARTY

- Čo vznikne, keď sa ježko spáří s dáždovkou?

- Desať metrov ostrnatého drôtu.

Choroba má sto ciest do tela a len tri z tela: predkom, zadkom a potom.

Svižu nepresviníš, vlka neprevlíčíš, babu nepreškripiš, sedliaka neoklameš.

Strež koľko chceš, zlodejov, ženy a blchy neustrežeš.

Zabudnuté slová

FURT – stále

BAFLA – cigareta

CICVOR – chlap

HABATKY – ľahká obuv

HÚVNO – humno, stodola

KANDÚRI SA – dymí sa

ĽALA – aha, pozri

MALE – ornamenti

OKYDA – veľa snehu

PONIMO – povedľa

ŠTRUMPADLA – guma na pripavenie pančúch

UCIEREŇ – polnočná omša

VYLAMAČE – topánky na vysokých opätkoch

Recepty (česká kuchyňa)

Slané terčiky

Ingredencie:

listové cesto, mäkký salám príp. môže byť i trvanlivý, plátkový syr, koření, sůl, vejce

Postup:

Listové cesto rozdělíme na 2 části, které rozválíme, poklademe po celé ploše salámem, pak sýrem, osolíme a lehce posypeme kořením (hodí se grilovací koření, koření gyros, barbecue apod.). Vše srolujeme a z vzniklého válečku krájíme 1/2 cm kolečka, která položíme na plech vyložený peč.papírem, potřeme je rozšlehaným vajíčkem a pečeme do zlatova. Výborná mňamka k vínu.

Česnekové kuličky

Ingredencie:

1 ks Lučiny, 1 ks taveného syra (např. Lipno), pepř, česnek, (vejce)

Postup:

Přísady utřeme, tvoříme malé kuličky a obalujeme v oříšcích. Hmotu je možné také plnit do vařených vajec. V tom případě můžeme spolu s přísadami utřít také žloutek.